

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 30 czerwca 2020 r.

skargi A.G.

o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej

postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r.,

wydanym w sprawie II CSK [...] z wniosku A.G.

przy uczestnictwie A.W.

o zniesienie współwłasności majątku ruchomego spółki,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 grudnia 2012 r. Sąd Rejonowy w M. oddalił wniosek A.G. skierowany przeciwko A.W. o zniesienie współwłasności majątku ruchomego spółki cywilnej. Apelacja wnioskodawczyni została oddalona postanowieniem Sądu Okręgowego w P. z dnia 11 kwietnia 2013 r. Następnie, postanowieniem z dnia 12 czerwca 2014 r., wydanym w sprawie II CSK 708/13, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od powyższego postanowienia Sądu Okręgowego.

W dniu 27 kwietnia 2020 r. skarżąca A.G. wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonego wyżej wymienionym postanowieniem Sądu Najwyższego, opierając ją na podstawach wskazanych w art. 403 § 2 i art. 401 pkt 2 k.p.c. Skarżąca podniosła, że w sprawie ujawnił się prawomocny wyrok, dotyczący stosunku prawnego stron i legitymacji powódki, który miał wpływ na

wynik sprawy, przy czym z tego wyroku nie mogła wówczas skorzystać, gdyż była - jej zdaniem - pozbawiona profesjonalnej pomocy prawnej, której Sądy I i II instancji odmówiły (art. 401 pkt 2 k.p.c.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Najwyższego o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, która została złożona osobiście przez skarżącą, podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna.

Po pierwsze, skarga w niniejszej sprawie jest niedopuszczalna ze względu na brak tzw. zdolności postulacyjnej skarżącej. Zgodnie z art. 87¹ § 1 i 2 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych (tzw. przymus adwokacko-radcowski). Takie zastępstwo rozciąga się również na czynności procesowe związane z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, a podejmowane przed sądem niższej instancji, za wyjątkiem postępowania o zwolnienie od kosztów sądowych i o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego z urzędu, a także wtedy, gdy stroną (jej organem, przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem) jest któraś z osób enumeratywnie wymienionych w art. 87¹ § 2 k.p.c. Oznacza to, że także w postępowaniu wywołanym wniesieniem do Sądu Najwyższego skargi o wznowienie postępowania zakończonego orzeczeniem Sądu Najwyższego strona powinna być reprezentowana przez zawodowego (profesjonalnego) pełnomocnika procesowego. Ponieważ skarga w niniejszej sprawie nie została wniesiona z zachowaniem warunku przewidzianego w art. 87¹ § 1 k.p.c., a jednocześnie skarżąca nie wykazała, że należy do kręgu podmiotów wymienionych w art. 87¹ § 2 k.p.c., wniesiony przez nią nadzwyczajny środek zaskarżenia należy uznać za niedopuszczalny (zob. np. postanowienia SN: z dnia 17 września 2007 r., III UO 14/07, OSNP 2008, nr 21-22, poz. 332 i z dnia 19 grudnia 2017 r., I UO 2/17, niepubl.).

Po drugie, złożona skarga o wznowienie postępowania jest niedopuszczalna w świetle art. 399 k.p.c., zgodnie z którym, w wypadkach przewidzianych w dziale VI części pierwszej Kodeksu postępowania cywilnego można żądać wznowienia postępowania, które zostało zakończone prawomocnym wyrokiem,

z tym że na podstawie określonej w art. 401¹ k.p.c. - a więc jeżeli Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie, z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą - postępowanie może być wznowione również w razie zakończenia go postanowieniem.

Skarga o wznowienie postępowania podlega zatem badaniu przez sąd najpierw co do jej dopuszczalności, a następnie co do dopuszczalności wznowienia postępowania. O dopuszczalności skargi decyduje charakter orzeczenia, którego skarga dotyczy. Poza wyjątkiem wynikającym z art. 399 § 2 k.p.c. skarga o wznowienie postępowania przysługuje od prawomocnych orzeczeń o charakterze merytorycznym, rozstrzygających o przedmiocie (istocie sprawy); w procesie są to prawomocne wyroki i prawomocne nakazy zapłaty (zob. np. postanowienia SN z dnia 4 stycznia 1973 r., I CZ 152/72, OSNCP 1973, nr 7-8, poz. 143; postanowienie składu 7 sędziów SN z dnia 30 listopada 1993 r., III AZP 18/93, OSNCP 1994, nr 6, poz. 122; uchwałę SN z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZP 51/06, OSNC 2007, nr 5, poz. 71), zaś w postępowaniu nieprocesowym (jak to miało miejsce w postępowaniu zakończonym zaskarżonym postanowieniem Sądu Najwyższego) są to postanowienia co do istoty sprawy.

W związku z powyższym wznowienie postępowania może dotyczyć - co do zasady - postępowań zakończonych prawomocnym wyrokiem sądu (wydany w postępowaniu procesowym) lub postanowieniem co do istoty sprawy (wydany w postępowaniu nieprocesowym). Skarga o wznowienie postępowania nie może zatem dotyczyć orzeczeń kończących postępowanie w sprawie - w tym postanowień - które nie są wyrokami (postanowieniami co do istoty sprawy). W orzecznictwie Sądu Najwyższego za ugruntowany należy uznać pogląd, że postanowienie o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie należy do orzeczeń o charakterze merytorycznym i nie podlega zaskarżeniu skargą o wznowienie postępowania (zob. np. postanowienia SN: z dnia 6 maja 2003 r., I CO 7/03, OSNC 2004, nr 1, poz. 14; z dnia 9 października 2007 r., II CO 6/07, niepubl.; z dnia 19 marca 2012 r., II UO 1/12, niepubl.; z dnia 5 grudnia 2012 r., I CO 49/12; z dnia 18 marca 2015 r., I UO 2/14, niepubl.; z dnia 19 grudnia 2017 r., I UO 2/17, niepubl.). Jedynie w sytuacji określonej w art. 401¹ k.p.c., a więc

gdy skarżący opiera skargę na twierdzeniu, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane na podstawie aktu normatywnego, co do którego Trybunał Konstytucyjny orzekł o jego niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą, skargę o wznowienie postępowania można wnieść także od postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienia SN: z dnia 19 października 2007 r., I CO 8/07, niepubl. i z dnia 18 kwietnia 2011 r., UZ 5/11, niepubl.). Taka sytuacja nie występuje w niniejszej sprawie, albowiem skarga została oparta na podstawach z art. 401 pkt 2 i art. 403 § 2 k.p.c.

Skarga o wznowienie postępowania może zostać ewentualnie wniesiona od prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 11 kwietnia 2013 r., jeżeli zostałyby spełnione przesłanki i zostałyby zachowany ustawowy termin do jej wniesienia.

Z powyższych względów, na podstawie art. 410 § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

jw